

**ФІЗИЧНА ОСОБА ПІДПРИЄМЕЦЬ
АРХІТЕКТОР
ЗАЗУЛИЧ СЕРГІЙ ІВАНОВИЧ**

**ЧЛЕН НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ АРХІТЕКТОРІВ УКРАЇНИ
ДІЙСНИЙ ЧЛЕН АКАДЕМІЇ БУДІВНИЦТВА УКРАЇНИ**

кваліфікаційний сертифікат архітектора. «Розроблення містобудівної документації»
Серія АР №003307 від 14 липня 2016 року.

88015 м.Ужгород вул.Стрільнича 6
ідентифікаційний номер 2295501897
АТ «КОМІНВЕСТБАНК», р/р 26007017000805, МФО 312248,
+38 (050) 61 01 434, +38 (068) 902 15 22
e-mail: sergey.zazulich@gmail.com

З В І Т
про стратегічну екологічну оцінку
до детального плану території

«Розміщення стадіону смт.Середнє по вул.Фізкультурна, 20
на території Середнянської селищної ради Ужгородського р-ну
Закарпатської області»

Ужгород 2019 рік

ЗМІСТ

1. МЕТОДОЛОГІЯ СЕО

1.1 НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПРОВЕДЕННЯ СЕО

1.2 ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДОСТУПУ ТА ВРАХУВАННЯ ДУМКИ ГРОМАДСЬКОСТІ ПІД ЧАС РОЗРОБЛЕННЯ ДПТ ТА ЗДІЙСНЕННЯ СЕО

2. АНАЛІЗ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

2.1. ОСНОВНІ ЦІЛІ ДЕТАЛЬНОГО ПЛАНУ ТЕРИТОРІЇ ТА ЙОГО ЗВ'ЯЗОКЗ ІНШИМИ ДОКУМЕНТАМИ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

2. 2. ХАРАКТЕРИСТИКА ОБ'ЄКТУ ПЛАНОВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

3.ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ УЖГОРОДСЬКОГО РАЙОНУ ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ

3.1 ГЕОГРАФІЧНЕ РОЗТАШУВАННЯ ТА КЛІМАТИЧНІ ОСОБЛИВОСТІ

3.2 ХАРАКТЕРИСТИКА ПОТОЧНОГО СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я, А ТАКОЖ ПРОГНОЗНІ ЗМІНИ ЦЬОГО СТАНУ, ЯКЩО ДОКУМЕНТ ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ НЕ БУДЕ ЗАТВЕРДЖЕНО

3.2.1. SWOT- АНАЛІЗ ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ

3.3 ХАРАКТЕРИСТИКА СТАНУ ДОВКІЛЛЯ, УМОВ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ НАСЕЛЕННЯ ТА СТАНУ ЙОГО ЗДОРОВ'Я, ЯКІ ЙМОВІРНО ЗАЗНАЮТЬ ВПЛИВУ

3.4 ЕКОЛОГІЧНІ ПРОБЛЕМИ, У ТОМУ ЧИСЛІ РИЗИКИ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ЯКІ СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, ЗОКРЕМА ЩОДО ТЕРИТОРІЙ З ПРИРОДООХОРОННИМ СТАТУСОМ

4. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

5. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО -, СЕРЕДНЬО - ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

6. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

7. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА

7.1 ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ

7.2 ОПИС ЗДІЙСНЕННЯ СТРАТЕГІЧНОЇ ЕКОЛОГІЧНОЇ ОЦІНКИ

8. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

8.1 ПЛАН ЕКОЛОГІЧНОГО МОНІТОРИНГУ

8.2 МОНІТОРИНГ НА ЕТАПІ БУДІВНИЦТВА

8.3 МОНІТОРИНГ НА ЕТАПІ ЕКСПЛУАТАЦІЇ

РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ (РНХ), ВИСНОВКИ.

ПЕРЕДМОВА

Документом державного планування, в даному випадку є ДПТ «Розміщення стадіону смт.Середнє по вул.Фізкультурна, 20 на території Середнянської селищної ради Ужгородського району, Закарпатської області».

Даний проект стосується уточнення планувальної структури і функціонального призначення проєктованої території площею – 5,8034 га в смт.Середнє.

Детальний план розроблено на підставі рішення восьмої сесії VII скликання Середнянської селищної ради від 05 грудня 2016 р. та завдання на проєктування, затвердженого селищним головою.

1. МЕТОДОЛОГІЯ СЕО

На сучасному етапі розвитку суспільства все більшого значення у міжнародній, національній і регіональній політиці набуває концепція збалансованого (сталого) розвитку, спрямована на інтеграцію економічної, соціальної та екологічної складових розвитку. Ця концепція пов'язана з необхідністю розв'язання екологічних проблем і врахування екологічних питань в процесах планування та прийняття рішень щодо соціально-економічного розвитку регіонів та населених пунктів України.

Стратегічна екологічна оцінка дає можливість зосередитися на всебічному аналізі можливого впливу планованої діяльності на довкілля та використовувати результати цього аналізу для запобігання або пом'якшення екологічних наслідків в процесі стратегічного планування.

Стратегічна екологічна оцінка (СЕО) – це новий інструмент реалізації екологічної політики, який базується на простому принципі: легше запобігти негативним для довкілля наслідкам діяльності на стадії планування, ніж виявляти та виправляти їх на стадії впровадження стратегічної ініціативи.

Метою СЕО є забезпечення високого рівня охорони довкілля та сприяння інтеграції екологічних факторів у підготовку планів і програм для забезпечення збалансованого (сталого) розвитку смт.Середнє.

В Україні створені передумови для імплементації процесу СЕО, пов'язані з розвитком стратегічного планування та національної практики застосування екологічної оцінки.

1.1 Нормативно-правова база проведення СЕО в Україні

Основними міжнародними правовими документами щодо СЕО є Протокол про стратегічну екологічну оцінку (Протокол про СЕО) до Конвенції про оцінку впливу на навколишнє середовище у транскордонному контексті (Конвенція ЕСПО), ратифікований Верховною Радою України (№ 562-VIII від 01.07.2015), та Директива 2001/42/ЄС про оцінку впливу окремих планів і програм на навколишнє середовище, імплементація якої передбачена Угодою про асоціацію між Україною та ЄС.

Засади екологічної політики України визначені Законом України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2020 року», ухваленого Верховною Радою України 21 грудня 2010 року. В цьому законі СЕО згадується в основних принципах національної екологічної політики, інструментах реалізації національної екологічної політики та показниках ефективності Стратегії.

Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 17.12.2012 р. № 659 затверджено «Базовий план адаптації екологічного законодавства України до законодавства Європейського Союзу (Базовий план апроксимації)». Зокрема, відповідно до цього плану потрібно привести нормативно-правову базу України у відповідність до вимог «Директиви 2003/4/ЄС від 28.01.2003 про оцінку впливу окремих планів та програм на навколишнє середовище».

У Верховній Раді України 21 лютого 2017р. було зареєстровано нову редакцію законопроекту «Про стратегічну екологічну оцінку» (реєстраційний № 6106).

Метою законопроекту є встановлення сфери застосування та порядку здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування на довкілля.

Законопроект, розроблений на виконання пункту 239 плану заходів з імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, спрямований на імплементацію Директиви 2001/42/ЄС Європейського Парламенту та Ради від 27 червня 2001 р. про оцінку наслідків окремих планів та програм для довкілля.

Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку» був ухвалений Верховною Радою України 20 березня 2018 року та 10 квітня 2018 року підписаний Президентом України. Даний Закон вступив в дію з 12 жовтня 2018 року. Закон встановлює в Україні механізм стратегічної екологічної оцінки (СЕО), який діє в країнах Європейського Союзу та передбачає, що всі важливі документи, зокрема, державні програми, повинні, у першу чергу, проходити стратегічну екологічну оцінку з урахуванням необхідних імовірних ризиків тих чи інших дій для довкілля.

1.2. Забезпечення доступу та врахування думки громадськості під час розроблення ДПТ та здійснення СЕО

З метою попереднього вивчення думки жителів селища Середне щодо «Розміщення стадіону смт.Середне по вул.Фізкультурна, 20 на території Середнянської селищної ради Ужгородського р-ну Закарпатської області», в рамках проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки проекту ДПТ була складена Заява про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки, та оприлюднена на офіційному веб-сайті Ужгородської районної ради.

Протягом громадського обговорення Заяви про визначення обсягу стратегічної екологічної оцінки (15 календарних днів) звернень, зауважень та пропозицій від громадськості не надходило.

2. АНАЛІЗ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

2.1. Основні цілі детального плану території та його зв'язок з іншими документами державного планування

Детальний план території є містобудівною документацією місцевого рівня, яка визначає функціональне призначення, параметри забудови земельної ділянки з метою розміщення об'єктів будівництва.

Детальний план формує принципи планувальної організації забудови та уточняє в більш крупному масштабі положення Містобудівної документації «Генеральний план смт.Середне», актуалізованого у 2013 році. (Розробник УКРНІГПРОСІЛЬХОЗ).

Метою розроблення ДПТ є виявлення і деталізації планувальної структури, типу забудови на проєктованій території згідно рішень генерального плану смт.Середне, з уточненням планувальних рішень на окремих земельних ділянках.

Детальний план території передбачає урахування державних, громадських і приватних інтересів під час планування забудови, визначення зон пріоритетних та допустимих видів використання, основних факторів його формування.

Під час розробки детального плану території визначились можливі планувальні обмеження використання території згідно з державними будівельними та санітарно-гігієнічними нормами, формуються пропозиції щодо можливого розташування об'єктів будівництва в межах проєктної території із дотриманням вимог містобудівного, санітарного, екологічного, природоохоронного, протипожежного та іншого законодавства, з метою залучення інвестицій згідно інтересів територіальної громади, та визначаються заходи щодо реалізації містобудівної політики розвитку даної території, згідно п.4.1. ДБН Б.1.1-14:2012 «Склад та зміст детального плану території», для визначення містобудівних умов та обмежень забудови земельної ділянки.

2.2. Характеристика об'єкту планової діяльності

Об'єкт цього дослідження територія в північно-західній частині смт.Середне. На частині території (земельна ділянка не сформована) функціонує селищний стадіон. Проектом пропонується розширення стадіону за рахунок будівництва нових футбольних полів. Частина земельних ділянок, на яких ведеться проєктування сформована. Серед них:

загальною площею 1,5га, з кадастровим номером 2124855500:10:011:0059.
загальною площею 0,15 га, з кадастровим номером 2124855500:03:002:0051
загальною площею 0,2346 га, з кадастровим номером 2124855500:03:002:0036.

Цільове призначення земельних ділянок – 01.03 «Для ведення особистого селянського господарства». Ґрунти - дерново-буроземні середньоглибокі опідзолені глейоваті середньогуглинкові.

Проектом планується відведення та частково зміна цільового призначення земельних ділянок.

Із сходу територія проектування примикає до прибережно-захисної смуги річки В'єла, із півночі - до земель сільськогосподарського призначення, з півдня та сходу - до житлової забудови.

Згідно генплану села земельні ділянки знаходяться в сільбищній зоні (громадська і житлова забудова) і примикають до вулиці Фізкультурна. Проектом генерального плану на даній території передбачено розміщення стадіону.

На території стадіону розміщена будівля адміністративно-господарського призначення.

Архітектурно-планувальне рішення сформоване на підставі аналізу існуючої ситуації, враховуючи особливості території з точки зору санітарно-гігієнічних умов, інженерного забезпечення об'єктів будівництва та ін.

В межах проектованої ділянки передбачається розміщення наступних будівель та споруд:

- стадіон;
- критий футбольний зал;
- адміністративно-побутова будівля;
- трибуни з навісом;
- футбольні поля;
- розплідник для дерну;
- підземні протипожежні резервуари;
- трансформаторна підстанція;
- локальна очисна споруда, повної біологічної очистки;
- збірник очищених стоків;
- стоянка легкових автомобілів;
- стоянка автобусів.

Від проектної забудови віддаль до зупинки громадського транспорту становить 300 метрів.

Вертикальне планування територій виконано з ув'язкою системи водовідведення при урахуванні максимального збереження природного рельєфу, ґрунтового покриву та існуючих зелених насаджень, а також з урахуванням наступних вимог:

- максимального збереження ґрунтів;
- відведення поверхневих вод;
- додержання нормативних поперечних та повздовжніх ухилів проїжджої частини;
- мінімального обсягу земляних робіт і мінімального дисбалансу земляних мас.

До спортивних споруд і будівель забезпечений під'їзд та підхід. Запроектовано два в'їзди і два входи на територію, майданчик для паркування. В якості дорожнього одягу на автостоянці прийнято асфальтобетонне покриття.

До початку виконання будівельних робіт родючий шар ґрунту необхідно зняти з території для подальшого використання при відновленні (рекультиватії) порушених і малопродуктивних земель, а також при впорядкуванні і озелененні території. Баланс родючого шару ґрунту необхідно розрахувати на підставі проведених геологічних вишукувань.

Відведення господарсько-побутових стоків передбачено у внутрішньо майданчикову систему господарсько-побутової каналізації до запроектованої локальної очисної споруди, повної біологічної очистки.

Інфільтрація дощових вод у ґрунт із земельної ділянки без твердого покриття передбачається природнім способом.

Очищені дощові води будуть відводитися по спланованій території з твердим покриттям в придорожню канаву.

Для зручного та безпечного обслуговування запроектованих об'єктів передбачені елементи внутрішньо майданчикової інфраструктури – проїзди, огорожі по периметру, телекомунікації та охоронні системи, силові і слабкострумні кабельні мережі. Схему інженерної підготовки території, що проектується, розроблено згідно планувальних рішень на топографічному матеріалі масштабу 1:2000 і виконано у відповідності до ДБН Б.2.2-12:2018.

Детальним планом території не передбачається реалізація видів планової діяльності та розташування об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля, та щодо яких законодавством передбачено здійснення процедури оцінки впливу на довкілля.

3. ОЦІНКА ЕКОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ

3.1. Статистична інформація. Географічне розташування та кліматичні особливості

ЗАГАЛЬНІ ВІДОМОСТІ

Селище міського типу Середнє є адміністративним центром. Воно лежить на підгір'ї Вулканічних Карпат (Маковиці) між Ужгородом і Мукачевом на річці В'єла, за адміністративним поділом відноситься до Ужгородського району.

Розташоване на трасі М-06 за 21 кілометр від обласного центру. Біля Середнього до 1976р. проходила вузькоколійна залізниця Ужгород -Анталовці.

Середнє має дві туристичні марки: руїни Середнянського замку тамплієрів та історичні винні підвали.

Замок у Середньому був побудований тамплієрами (і це єдиний такий замок на території сучасної України) ще в XII столітті. Напівзруйнований, він зберігся до наших часів і поправу вважається однією з головних цікавих історичних пам'яток Закарпаття.

Винні підвали — найстаріший і найбільший центр виноробства в Закарпатті. Підвали були закладені 1557 р. Будівництво підвалів велось силами полонених турків. Їх загальна довжина склала 4,5 км. Спочатку підвали грали роль підземного притулку при нападі ворогів, однак поступово перетворилися на виносховище.

НАСЕЛЕННЯ

За наданими сільської ради чисельність населення станом на 01.01.2019 рік становить 4526 осіб.

Станом на 01.01.2017 року тут проживало 81,11 % русинів/українців 13,55 % ромів 3,17 % словаків.

ТЕРИТОРІЯ

Згідно наданої інформації площа смт.Середнє складає 1032,80 га. Усього у середньому на 1 мешканця нині припадає біля 0,228 га сільських земель.

ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ

Завдяки благодатному клімату тут значного розвитку набуло виноградарство. На території смт.Середнє працює знаменита ДП АПФ «Леанка» - підприємство з виноробства, виробництва та переробки сільськогосподарської продукції. Можна відвідати історичні винні підвали «Леанки», які є найстарішими в Україні. Вони занесені ЮНЕСКО до десятки найкращих винних підвалів Європи.

Також у селищі розміщені: виробнича база (столярний цех), АЗС, ряд кафе та магазинів.

У населеному пункті функціонують: загальноосвітня школа I-III ступенів, дитяча школа мистецтв, дитячий садок, Середнянська районна лікарня №2, селищний будинок культури, бібліотеки, пошта. При греко-католицькому храмі створено Молодіжний центр.

До об'єктів виробничої та соціальної інфраструктури існує зручне транспортне сполучення, у селі ведеться будівництво житлових будинків садибного типу. Наявність земельних ділянок та відповідної затвердженої містобудівної документації дає можливість громадянам покращувати умови проживання, що позитивно відображається на економіці регіону.

Місцезнаходження та рельєф

Ужгородський район межує з півдня і заходу з Угорщиною і Словаччиною, зі сходу і південного сходу — з Берегівським, Мукачівським та на півночі — з Перечинським районами.

Щодо природно-географічних умов, то Ужгородський район у північній і східній частинах займає передгір'я останніх південних відрогів Карпат, так званого Вігорлато-Гутинського вулканічного хребта, який переходить у Потиську низовину. Як свідчать археологічні пам'ятки, відкриті за останню чверть століття, Ужгородський район у давнину був густо заселений, починаючи з давньої кам'яної доби і закінчуючи Середньовіччям.

На території району знаходиться крайня західна точка Закарпаття: 22°09' східної довготи; 48°27' північної широти (1,5 км від с. Соломоново), а також найнижча в регіоні точка над рівнем моря (101 м над рівнем моря), яка розташована в районі села Руські Геєвці. Переважну більшість території району займає Закарпатська низовина, вона прилягає до Середньодунайської низовини (Панонії), а найвищою точкою Ужгородщини є вершина Дунавка, що підіймається на 1018 метрів над рівне моря. Значну роль у формуванні рельєфу відіграють річки Тиса, Уж та Латориця, які приймають води десятка безіменних потічків і малих річок. Крім того на низовинних територіях є багато штучних каналів, а також нараховується чимало ставків і водосховищ.

Клімат

Погоду в Ужгородському районі, в основному, формує західний та південно-західний перенос повітряних мас з Атлантики. Повторюваність переносу повітряних мас з північного сходу, та півдня невелика. Для зимового періоду характерна циклонічна діяльність з районів Атлантики та Середземного моря. Досить часто теплі вологі повітряні маси переміщуються в район, викликають відлиги, підвищення температури повітря (від 0 до 10-15 тепла) та високу вологість повітря. Короткочасні зимові похолодання пов'язані, в основному, з поширенням з Північного Сходу холодного Сибірського антициклону.

Навесні відмічаються різкі переходи від тепла до холоду, особливо в березні та квітні, і навпаки. При переміщенні тропічних теплих і сухих повітряних мас в деякі дні температура повітря в березні може сягати 25 тепла, в квітні – 28-30 вище нуля.

При вторгненні арктичних холодних повітряних мас – температура повітря різко знижується, в квітні, травні відмічаються заморозки, в квітні 3-10 морозу, в окремі роки і до 14 нижче нуля, в травні від 0 до 5 нижче нуля. Відмічаються заморозки і в червні – але рідко – один раз в 3-5 років.

В літній період погоду Ужгородського району формує, в основному, західний та південно-західний перенос висотних повітряних мас, з районів Середземного моря та Атлантичного океану. З цими процесами, як правило, пов'язані значні дощі, сильні зливи, в окремі роки затяжні та тривалі.

Літом температура повітря (+30°C і вище) спостерігається в періоди, коли з Північної Африки переміщається на райони Закарпаття сухе тропічне повітря. Максимальна температура повітря в цей час може сягати 33-36°C. Перша половина осені тепла і суха (з деякими відхиленнями), друга – з частими дощами та туманами. В кінці жовтня, в листопаді збільшується повторюваність переміщення циклонів з заходу на Закарпаття, які несуть затяжні дощі, мряку, тумани, а на високогір'ї випадає вже сніг.

Середня річна температура повітря складає 9.6° тепла, найтеплішого місяця липня 20.5°, найхолоднішого місяця зими січня – мінус 3.1°. Максимальні температури повітря від 32° до 36° тепла найбільш часто спостерігаються в липні та серпні. 39°тепла було відмічено в липні 1952 року, в м. Ужгород. Температура повітря вище 30° тепла рахується небезпечною, а вище 40° тепла – дуже небезпечною.

Мінімальна температура повітря спостерігається найчастіше в січні – від мін 8 до мін 26°. Вірогідність температури повітря нижче 25° морозу в Ужгородському районі в грудні, січні, та лютому складає в середньому 6%. Досить часто зимою в Ужгородському районі відмічаються відлиги (температура повітря вище 0°C). за зиму відмічається від 30 до 60 днів з відлигами. Така велика повторюваність днів з відлигами пов'язана з відкритістю місцевості району західним, південно-західним і південним теплим і вологим повітряним масам. Температура повітря в такі дні може підвищуватись до 10-15°C.

В Ужгородському районі переважають вітри південно-східного напрямку. Протягом року в приземному шарі переважає південно-східний вітер (26%), східний – 14%, північно-східний, північний, північно-західний – 12%. В холодний період року переважає також південно-східний вітер. В травні поряд з південно-східним (19%) відмічається північно-східний вітер (17%). В червні-серпні майже рівна вірогідність вітрів північно-східного (16-18%), південно-східного (15%) і південно-західного (12-15%) напрямку. Штиль (без вітру) найбільш вірогідний (24-34% від загального числа випадків спостережень за вітром) з кінця літа до початку весни. Вітер зі швидкістю більше 6-9 м/с відмічається частіше з грудня по квітень.

Відносна вологість повітря характеризує стан насичення повітря вологою в процентах при даній температурі. Це добрий показник сухості клімату. Фізико-географічні умови території, рельєф, лісові площі території сприяють досить високій вологості повітря. Середня місячна вологість повітря зимою складає 80-84 %, літом – 67-69%. Середньорічна вологість повітря – 73%.

Максимальна кількість опадів за рік може бути 950-1000 мм. Мінімальні річна кількість опадів відмічена 416 мм. Максимальна місячна кількість опадів випадає в червні, липні та листопаді, мінімальна – в лютому. Найбільша добова кількість опадів спостерігається в теплий період року при сильних зливах.

В середньому за рік спостерігається 35, найбільше – 44 дні з туманами. В холодний період року (листопад – березень) з туманами в середньому спостерігається 30 днів, в теплий (квітень-жовтень) – 2 дні. Найбільша кількість туманів в листопаді – лютому.

Середня дата формування сталого снігового покриву в районі припадає на двадцяті числа грудня. Строки його появи сильно різняться із року в рік в залежності від характеру погоди та особливостей циркуляції повітряних мас в передзимовий період. Середня тривалість періоду з стійким сніговим покривом в районі складають близько 50-60 днів. Однак, в 35% зим, сталий сніговий покрив взагалі не устанавлюється. Висота снігового покриву невелика, і лише в окремі зими може бути більша 40 см. Сильні снігопади відмічаються рідко, але щороку відмічаються короткочасні сильні снігопади без тривалого збереження снігового покриву. Сильні снігопади завдають шкоди та викликають труднощі в роботі районного господарства. Під час таких снігопадів кількість опадів за добу перевищує 15-20 мм і більше.

Геологічна будова

У геологічному відношенні територія району розташована у зоні Закарпатського внутрішнього прогину, що складений Мукачівською і Солотвинською улоговинами з накладеною на них Вигорлат-Гутинською грядою. До них з півдня прилягає Паннонський

серединний масив. Поширені осадові, магматичні утворення від верхньо-протерозойських до четвертинних. У всіх тектонічних зонах зустрічаються відклади юрської системи. Відклади крейдової системи беруть участь у будові фундаменту Закарпатського внутрішнього прогину. До них тут відносять теригенно-карбонатну флішoidного типу товщу, складену чорними аргілітами, алевролітами, пісковиками, мергелями й вапняками. Потужність цієї товщі сягає кількох сотень метрів.

В цілому ґрунти Ужгородського району сформувались в умовах помірного клімату з достатнім зволоженням, тому переважають різновиди дерново-підзолистих ґрунтів на низинній території та бурі гірсько-лісові, лучно-лісові у гірській місцевості.

Буроземно-підзолисті ґрунти, поширені на виположених формах рельєфу горбів, гряд у передгір'ї і високих терас гірської частини. Вони утворились на досить глибоких товщах делювіальних і давньоалювіальних переважно нещербистих відкладів. На їх формування вплинули два основні процеси ґрунтоутворення; буроземний, що відбувався під впливом лісової рослинності, і псевдопідзолистий або лессиваж, викликаний надмірним зволоженням і поверхневим оглеєнням, яке зумовлює відновлення окисного заліза, переведення його у двовалентний рухомий іон і збільшує рухомість гумусових речовин. Ці сполуки перерозподіляються по профілю ґрунту за підзолистим типом, але без тих глибоких хімічних перетворень, які властиві справжньому підзолистому процесові.

Будова ґрунтового профілю і властивості його горизонтів спричинюють незадовільний водно-повітряний режим ґрунтів. Вони швидко насичуються вологою, а надлишок опадів утворює поверхневий стік, який зумовлює змив та розмив верхніх горизонтів. Не випадково ґрунти цього типу найбільш піддаються водній ерозії.

Наявність потужного та практично водонепроникного ілювіального горизонту викликає застій вологи у верхніх горизонтах, спричиняє поверхнєве або наскрізне оглеєння ґрунту, що призводить до переважання анаеробних умов життєдіяльності мікроорганізмів, погіршує перехід поживних речовин у доступні для рослин форми.

На території смт. Середнє переважають буроземно-підзолисті середьосуглинкові ґрунти та їх глеюваті відміни, буроземно-підзолисті слабозмиті глейовані середьосуглинкові ґрунти та їх глеюваті відміни, дерново-буроземні середьоглибокі опідзолені глеюваті середьосуглинкові ґрунти.

Варто відмітити, що загальна характеристика геологічної будови проектованої території має суттєве значення при інженерно-будівельному освоєнні території. Територія району характеризується підвищеною сейсмічністю.

Гідрологічні умови

В'єла (інші назви — Віля, Віола) — річка в Україні, в межах Ужгородського район. Права притока Старої (басейн Дунаю). Витоки розташовані на захід від гори Маковиці (978 м). Річка тече переважно з півночі на південь між південно-західними відногами хребта Маковиці (частина Вулканічного хребта), нижче смт Середнього виходить на Закарпатську низовину. Впадає у Стару на західній околиці села Дубрівки. Довжина 27 км, площа басейну 96 км². Долина у верхів'ї V-подібна, завширшки від 20 до 200 м, у середній течії — трапецієподібна (завширшки до 1000 м), у пониззі зливається з долиною Старої. Річище звивисте, завширшки від 0,5 до 30 м. Похил річки 23 м/км.

Також по території населеного пункту проходить ряд придорожних каналів, які збирають поверхневі води.

Гідрогеологічні умови

Весь теплий період року характеризується частим випаданням зливових опадів, внаслідок чого на річках Ужгородського району щорічно утворюються дощові паводки. У середньому за рік спостерігається 8-10 паводків, в тому числі 1-4 з виходом на заплаву. Інтенсивна водовіддача водозборів при випаданні зливових опадів, а також значна пересіченість місцевості з великими похилами сприяють формуванню паводків з крутими підйомами та спадами рівнів води. Тому тривалість стояння високих рівнів незначна і не перевищує, як правило, 4 - 8 діб.

Осінь і зимова межені нетривалі та нестійкі внаслідок випадання дощів в осінній сезон і відлиг зимою. Зимова межень найбільш чітко проявляється в період зі стійкою від'ємною температурою повітря. Вона рідко триває два місяці. При відлигах зимовий стік істотно збільшується внаслідок талих вод.

Існує водопостачання. Водопостачання центральної частини селища (громадських і житлових будинків) – централізоване. Садибна забудова здійснюється з підземних джерел з діючої артсвердловини.

Грунтовий покрив

В цілому, ґрунти району сформувались в умовах помірного клімату з достатнім зволоженням, тому переважають різновиди дерново-підзолистих ґрунтів на низинній території та бурі гірсько-лісові, лучно-лісові на горбогір'ї. В рівнинній частині вони утворилися як на давніх, так і на сучасних річкових відкладах. Неглибоке залягання ґрунтових вод сприяє їх оглеєнню, а наявність ділянок лісу – опідзолєнню.

Дернові ґрунти мають різний ступінь опідзолєння і оглеєння, тому виділяють такі їх відміни: дерново-опідзолєні, глейові, дерново-глейові ґрунти. Перші розвинулись на підвищених ділянках тераси, де ґрунтові води залягають на більших глибинах; вони мають кращі водоповітряні властивості, але менш гумусовані. Дернові глейові ґрунти утворились там, де ґрунтові води залягають близько до поверхні, а після злив застоюються і на поверхні. Процес оглеєння охоплює весь профіль ґрунту, що негативно відбивається на рості рослин. Ґрунти при висиханні тріскаються на великі брили, це заважає їх обробітку.

Ґрунтовий покрив проектованої території характеризується відносною однорідністю, що зумовлено обмеженими розмірами даної території та її геоморфологічними особливостями. На території проектування – дерново буроземні опідзолєні ґрунти.

При проведенні будівельних заходів варто знімати родючий шар ґрунту потужністю 20 см, що дозволить вирішити деякі проблеми формування системи зелених насаджень. Фактор ґрунтових умов в даній ситуації не є обмеженням.

Рослинність

Деревна рослинність на території проектування частково наявна. Трав'яниста рослинність на території розробки ДПТ представлена бур'янами: осот польовий, мишій, щиріця, свиріпа, лобода, пирій та ін.

Інженерно-будівельна оцінка території

Відповідно схеми інженерно-геологічного районування України територія Ужгородського району, і смт.Середнє зокрема, відноситься до території підвищеної складності будівельних умов освоєння.

Територія проектування відноситься до сейсмічно активних зон, про що свідчить Карта загального сейсмічного районування території України (згідно ДБН В.1.1-12:2014 «Будівництво в сейсмічних районах України», де відображені величини сейсмічності, які необхідно враховувати:

- відповідно карти «А», що застосовується при проектуванні будівель і споруд класу наслідків (відповідальності) СС1 згідно з ДБН В.1.2-14, а також класу наслідків (відповідальності) СС2 - для будівель заввишки до 73,5 м – 7 бальна зона;

- відповідно карти «В», що застосовується при проектуванні будівель і споруд класу наслідків (відповідальності) СС2 згідно з ДБН В.1.2-14 - для будівель заввишки від 73,5 м до 100 м, а так само об'єктів, які належать до потенційно небезпечних, але не ідентифікуються як об'єкти підвищеної небезпеки відповідно до ЗУ «Про об'єкти підвищеної небезпеки», територія відноситься до 7-бальної сейсмічної зони;
- відповідно карти «С», що застосовується при проектуванні будівель і споруд класу наслідків (відповідності) СС3 згідно з ДБН В.1.2-14 необхідно враховувати 8-бальну сейсмічність території.

Існує небезпека проходження транзитних сейсмічних хвиль від осередків, поширених на території Румунії та Угорщини.

Фактор інженерно-будівельної оцінки необхідно враховувати при визначенні вартості будівельного освоєння території.

Район розташування об'єкта будівництва

Об'єктом планованої діяльності є нове будівництво спортивних будівель і споруд. Вибір майданчика будівництва проведено з урахуванням розглянутих варіантів можливого їх розміщення, і техніко-економічних міркувань з урахуванням найбільш економічного використання земель, а також врахування проектних рішень генплану.

Територія ДПТ, яка знаходиться у північно-західній частині смт.Середне відноситься до III Б архітектурно-будівельного кліматичного району України, згідно ДСТУ –Н Б В.1.1-27:2010, з наступними кліматичними характеристиками:

- середня літня температура +17,1°C, зимова –2,7°C.
- найнижча температура досягає -28°C, найвища +40°C.
- розрахункова зимова температура зовнішнього повітря -18°C.
- нормативне снігове навантаження - 100 кг/м²
- швидкісний натиск вітру - 27 кгс/м²
- нормативна глибина промерзання ґрунту 0,7 м.
- рельєф території спокійний
- сейсмічність - 7 балів.

3.2. Характеристика поточного стану довкілля, у тому числі умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я, а також прогнози зміни цього стану, якщо документ державного планування не буде затверджено

Сучасний стан (2013-2018рр.) навколишнього природного середовища у смт.Середне характеризується як відносно стабільний. Висновок базується на доповідях Департаменту екології та природних ресурсів Закарпатської ОДА, натурних спостережень.

Повітряне середовище

За метеорологічними умовами Ужгородський район відноситься до територій з високим потенціалом забруднення повітря та досить несприятливими умовами розсіювання промислових викидів (Районування України за потенціалом забруднення).

Стан повітря залежить від обсягів забруднюючих речовин стаціонарних та пересувних джерел забруднення.

Протягом 2018 року відбулося незначне зменшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення. Обсяги забруднюючих речовин, які надійшли у повітряний басейн у 2017 році від стаціонарних джерел забруднення, за даними Головного управління статистики, зменшились в порівнянні з 2016 роком на 34,2% і складають 3,2 тис.тонн проти 4,9 тис.тонн у 2016 році. Із загальної кількості викидів забруднюючих речовин 54,6% складають речовини, що належать до парникових газів, зокрема, метан. Крім того, 0,2 млн.т становлять обсяги викидів діоксиду вуглецю.

Із загального обсягу викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря найбільше забруднень припадає на Ужгородський район - 27,07%.

Основними стаціонарними джерелами забруднення повітря на території населеного пункту є індивідуальні котельні виробничих та громадських об'єктів, зварювальні пости, складські приміщення, резервуари автозаправної станції.

Обсяги викидів забруднюючих речовин у повітря пересувними джерелами у 2017р. році становила 62% до 2016р. Такі рівні забруднення повітря пересувними джерелами перш за все зумовлені збільшенням кількості автотранспорту, погіршенням технічного стану автомобільного парку, незадовільною якістю палива, відставанням темпів розвитку вуличної мережі, труднощами щодо контролю великої кількості автотранспорту як джерела забруднення атмосфери (приватний транспорт, транзит).

смт.Середнє примикає до автодороги М-06 «Київ - Чоп». Також через населений пункт проходять дороги обласного значення.

Частина вулиць мають покриття досить низької якості. По таких дорогах автомобілі рухаються з перегазуванням, безперервним гальмуванням і прискоренням двигуна. Хімічно агресивні елементи й сполуки, що містяться у викидах, спричиняють руйнування житлових будинків, пам'яток архітектури тощо. Водночас прискорюються процеси корозійного руйнування металоконструкцій, кабельних мереж, металеві покрівлі, втрачають естетичний вигляд пофарбовані фасади будівель.

На території населеного пункту потужних джерел забруднення немає.

Основну частку у забруднення атмосферного повітря вносить транзитний транспорт. Частка викидів від автотранспорту до загального обсягу викидів складала понад 85%.

Водний басейн

Поверхневі води представлені р. В'єла на сході, з північного сходу – рибником, рядом каналів. Ці відкриті водойми виконують функцію водоприймача, в які скидаються стоки з прилеглих до них територій.

Водопостачання центральної частини території смт.Середнє здійснюється з центрального водопроводу. На даний час розроблена проектна документація на влаштування системи централізованого водовідведення, в т.ч., очисних споруд.

На відміну від поверхневих, підземні води більш захищені від антропогенного впливу. Однак, їх якість здебільшого залежить від якісних характеристик поверхневого стоку.

Забруднення підземного водоносного горизонту на території садибної забудови пов'язане з порушеннями санітарних вимог щодо обладнання та будівництва вигрібних ям, надвірних вбиралень, гноєсховищ, внесення мінеральних добрив, тощо. Об'єкти громадської та житлової забудови частково обладнані центральною каналізацією всього на 56%. Мешканці садибної забудови, в основному, користуються вигребами.

Для забезпечення санітарно-епідеміологічної безпеки та охорони від випадкового або навмисного забруднення поверхневих чи підземних джерел і водопровідних споруд системи централізованого питного водопостачання (незалежно від форми власності або відомчої підпорядкованості), а також прилеглих до них територій слід передбачати дотримання параметрів зон санітарної охорони (відповідно до вимог ДБН В.2.5-74:2013) та дотримання у межах даних зон режимів господарської діяльності, визначених Постановою Кабінету Міністрів України №2024 від 18.12.1998 «Про правовий режим зон санітарної охорони водних об'єктів».

На проєктованій території водні об'єкти відсутні.

Стан ґрунтів

Спеціальні роботи (геохімічна зйомка) щодо вивчення стану ґрунтів в селі впродовж останніх 20-ти років не виконувались. Регулярне спостереження за санітарним станом ґрунтів не проводиться.

На сільгоспугіддях спостерігаються підвищені концентрації сполук міді, цинку що пов'язано із добрив для живлення та росту плодкових дерев, зокрема яблук. Вміст загальної сірки по всій території перевищує ГДК. По сумарному показнику більше половини території характеризується помірним рівнем забруднення із локальними ділянками сильного забруднення.

Земельні ресурси зазнають негативного впливу від накопичень побутових відходів, значна частина яких могла б знайти застосування як вторинна сировина. На території селища і району відсутні підприємства з перероблення та утилізації відходів виробництва.

Вивезення твердих побутових відходів з території селища здійснює ТОВ «АВЕ Ужгород». Вивіз будівельного сміття та ТПВ здійснюється на централізоване сміттєзвалище в с.Барвінок.

Ще одним суттєвим джерелом забруднення ґрунтів є кладовища. Санітарно-захисна зона від території діючих кладовищ до житлових і громадських будівель повинна бути не меншою 300 м, а від закритих (з закінченим кладовищним періодом) – 100 м.

Протягом останніх років на підприємствах сільськогосподарського виробництва використовуються міңдобрива, які зберігаються на їх території. Пестициди для роздрібної реалізації завозяться в обмеженій кількості і зберігаються безпосередньо у пунктах реалізації в заводській упаковці. До них відносяться засоби захисту рослин та добрива, а також супутні товари по догляду за присадибними ділянками.

Забруднені ґрунти є вторинним джерелом забруднення підземних та поверхневих вод, а також повітря через незадовільний стан покриття вулиць.

Радіаційний стан

Згідно постанови Кабінету Міністрів України №106 від 23.07.1991 і №600 від 29.08.1994, село не входить у перелік територій, забруднених у результаті аварії на Чорнобильській АЕС. Середнє значення експозиційної дози гамма-випромінювання знаходиться в межах норми і складає 11,5 мкР/год. (в діапазоні від 11 до 30 мкР/год.).

Дозиметричний паспорт смт.Середнє не розроблявся, радіаційне обстеження не проводилось. Природна радіоактивність не перевищує допустимі норми згідно БДУ – 91.

Виходу радону не зареєстровано. Система планувальних обмежень відсутня.

Електромагнітне забруднення

Електропостачання смт.Середнє на даний час забезпечується по лініях електропередачі 10 кВ, 35 кВ, через електропідстанції 10 кВ.

Передача та розподіл електроенергії між споживачами села здійснюється по лініях електропередачі до 1кВ через трансформаторні підстанції 10/0,4 кВ (ТП-10/0,4 кВ).

Акустичний режим

Основним джерелом шуму є вулична мережа з інтенсивним рухом автотранспорту.

Безпосередньо через територію смт.Середнє проходить Через населений пункт проходять дороги обласного значення О071201 «Середнє - Лінці - Шкурагівці - Ракошино», яка починається на перетині з М-06, та проходить через села Лінці, Пацканьово; О071204 «Середнє - Анталовці». Транзитний транспорт, який проходить через населений пункт спричиняє шум, погіршує екологічний стан.

Система організації руху та реконструкція вуличної мережі спрямована на вирішення транспортної проблеми. У межах червоних ліній вуличної мережі необхідно впроваджувати застосування шумозахисних заходів для першої лінії забудови (віконні блоки, облицювальні матеріали, озеленення вздовж вулиць).

Деревопереробний об'єкт, який є також джерелом шуму, розташований у комунальній зоні, з дотриманням санітарних норм.

Природно-заповідний фонд

Території та об'єкти природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення, які знаходяться на території або поблизу смт. Середнє відсутні.

Природоохоронна територія представлена прибережною захисною смугою р. В'єла, каналами. Господарське використання земель даних територій регламентується дією Земельного та Водного кодексів України.

Встановлення меж прибережної захисної смуги р. В'єла та каналів повинно виконуватися відповідно до проектів землеустрою щодо встановлення (відновлення) меж прибережної захисної смуги водних об'єктів в природі (на місцевості) сертифікованими землевпорядними організаціями.

Планувальні обмеження

Система планувальних обмежень техногенного характеру представлена санітарно-захисними та охоронними зонами від промислових та сільськогосподарських підприємств і виробництв, транспортних об'єктів, об'єктів комунального призначення та інженерних споруд і комунікацій.

Головні планувальні обмеження населеного пункту представлені санітарно-захисними зонами:

Промислових підприємств. Усі існуючі промислові підприємства на території селища відносяться до IV-V класу шкідливості, для яких нормативні санітарно-захисні зони становлять 50 м.

У відповідності з ДСП 173-96 (п. 5.14) проекти організації СЗЗ слід розробляти в комплексі з проектом будівництва (реконструкції) підприємства.

Здійснення екологічної політики має бути орієнтоване не на екстенсивні дії (віддалення від джерела забруднення), а на усунення причини забруднення (впливу цього джерела на довкілля) та забезпечення екологічної стабільності розвитку селища. Основний шлях в цьому напрямку – модернізація технологій виробничих процесів.

Одними із суттєвих джерел забруднення природного середовища і важливих факторів, які обумовлюють планувальну структуру населеного пункту з точки зору територіальної обмеженості, є кладовища традиційного поховання. Санітарно-захисна зона від території діючих кладовищ до житлових і громадських будівель повинна бути не меншою 300 м (витримується), а від закритого – 100 м. Умови утримання та упорядкування кладовищ повинні відповідати вимогам ДСП 2.2.2.028-99 «Гігієнічні вимоги щодо облаштування і утримання кладовищ в населених пунктах України» від 01.07.1999 року.

При прийнятті проектних рішень щодо функціонального використання території також враховуються охоронні зони комунікаційних об'єктів, інженерних мереж. Таким планувальним обмеженням є проходження ЛЕП 10 кВ, відповідно із зонами охорони 10 м по обидві сторони, підземний кабель, охоронна зона 1,0 в обидві сторони (Постанова Кабінету Міністрів України від 4 березня 1997 р. N 209 «Про затвердження Правил охорони електричних мереж»).

Планувальні обмеження природоохоронного значення представлені прибережно-захисною смугою р. В'єла. Господарське використання земель в межах прибережних захисних смуг регламентується дією Земельного та Водного кодексів України. Згідно Закону України «Про внесення змін до Водного та Земельного кодексів України щодо прибережних захисних смуг» прибережні захисні смуги встановлюються за окремими проектами землеустрою. Проект землеустрою водоохоронних зон та прибережних захисних смуг всіх водних об'єктів не розроблявся. На даному етапі з урахуванням сучасних вимог землекористування необхідна розробка такого проекту.

Основні планувальні обмеження

Об'єкти	Параметри обмеження, м	Документ
Транспортні мережі та споруди (санітарно-захисні зони)		
АЗС, СТО	25/50	ДСП 173-96, табл.10.1 ДБН Б.2.2-12:2018
Автомобільна дорога		ДБН Б.2.2-12:2018, п.10.1.6
Об'єкти комунального призначення (санітарно-захисні зони)		
Кладовища (для яких вичерпаний кладовищний період /діючі)	100/300	Табл.9.1 ДБН Б.2.2-12:2018
Комунікаційні об'єкти (охоронні зони)		
ЛЕП (10 кВ, 35 кВ), кабелі	10-15 1.0	Постанова Кабінету Міністрів України від 04.03.1997 р. N 209
Інженерні мережі: газопроводи, водопроводи, тощо		Додаток И.1 ДБН Б.2.2-12:2018
Природоохоронні території		
Прибережна захисна смуга річки В'єла	25 м	Водний кодекс України (ст. № 88)

3.3. Характеристика стану довкілля, умов життєдіяльності населення та стану його здоров'я, які ймовірно зазнають впливу

Характеризуючи стан атмосферного повітря в цілому по Закарпатській області необхідно відзначити деяке його поліпшення та стабілізацію рівнів забруднення.

За даними Головного управління статистики у Закарпатській області викиди забруднюючих речовин в атмосферне повітря від стаціонарних джерел забруднення за 2017 рік становлять 3,2 тис.т.

- **Характеристика стану довкілля в загальному по селу**

Найгострішою проблемою у сфері охорони атмосферного повітря є використання застарілих технологій виробництва теплової енергії для обігріву приміщень, та збільшення кількості викидів відпрацьованих вихлопних газів від автомобільного транспорту що спричиняє негативний вплив як на стан довкілля в цілому та зокрема на здоров'я населення.

Здоров'я населення є чутливими показниками, які відображають зміни в якості навколишнього природного середовища. Чисельні дані свідчать про те, що в екологічно несприятливих районах реєструється збільшення рівня смертності та захворюваності населення, при цьому відстежується певний зв'язок з екологічними особливостями району.

Забруднення поверхневих вод на території смт.Середне зумовлено тим, що відсутня централізована каналізація на всій території, використання поливу для вирощування сільськогосподарських культур із застосуванням пестицидів, а також відсутність сучасного полігону для твердих побутових відходів.

Можна також перерахувати наступні ключові проблеми Середнянської селищної ради в галузі охорони навколишнього природного середовища:

1. Відсутність сміттєзвалища.
2. Відсутність підприємств з переробки ТПВ.
3. Відсутність або незадовільний стан каналізаційних мереж.
4. Низький рівень екологічної культури у населення.
5. Низький рівень використання альтернативних та відновлювальних джерел енергії.
6. Недостатня розвиненість системи екологічного моніторингу. Слабка мотивація впливу органів місцевого самоврядування на процеси антропогенного навантаження в населеному пункті.
7. Низький рівень впровадження енергоефективних технологій при новому будівництві та реконструкції будівель і споруд.

- **Характеристика стану довкілля поруч з об'єктом планової діяльності**

Запропоноване ДПТ архітектурно-планувальне рішення сформоване на підставі аналізу існуючої ситуації, враховуючи особливості території з точки зору санітарно-гігієнічних умов, інженерного забезпечення об'єктів будівництва та ін.

Об'єкти культурної спадщини, природно-заповідного фонду та екомережі (водні об'єкти, водно-болотні угіддя, водоохоронні зони, прибережні захисні смуги річки, берегові смуги водних шляхів, зони санітарної охорони, експлуатаційні ліси, сільськогосподарські угіддя екстенсивного використання) на території проектування відсутні.

Корисні копалини загальнодержавного значення на території планування відсутні.

Сконцентровані джерела забруднення поверхневих стоків нафтопродуктами та іншими забруднюючими речовинами на території проектування відсутні. Можливе незначне забруднення від автотранспорту, який буде паркуватися поблизу житлових будинків.

- **Для забезпечення об'єктів які плануються до будівництва передбачається такі інженерні мережі:**

Водопостачання

Планується підключення проєктованих будівель до централізованої системи водопостачання. Планований об'єм водоспоживання складатиме 865 м³ /рік.

Протипожежний запас води не передбачається.

Водовідведення

Господарсько-побутові стічні води від запроектованих адміністративно-побутової та критого футбольного залу пропонується відводити на локальні очисні споруди, типу «Біолідер», для біологічної очистки та скиду в резервуар очищених стоків.

Відведення поверхневих вод з проєктованої території передбачено відкритим способом (через лотки, дорожні кювети, водовідвідні канали та ін.).

Санітарне очищення території

Сумарний об'єм твердих побутових відходів та будівельного сміття на розрахунковий період складатиме орієнтовно - 215 тонн/на рік.

Вивіз будівельного сміття та ТПВ планується здійснювати по заявочній системі після укладання договору з компанією по вивозу відходів. Сміття у с.Середне вивозить «ТОВ «АВЕ Ужгород». Вивіз будівельного сміття та ТПВ планується на існуючий полігон ТПВ у с.Барвінок.

Для забезпечення виконання «Програми поводження з твердими побутовими відходами» (постанова кабінету Міністрів від 04.04.2004 р. № 265) проектом передбачається організація роздільного збору побутових відходів із наступним використанням і утилізацією.

Майданчик для встановлення контейнерів для сміття повинен бути огорожений і мати тверде покриття. Для тимчасового збирання побутових відходів рекомендується використовувати контейнери об'ємом 1,1 м³.

Електропостачання

Для електропостачання об'єктів, які будуть збудовані в межах території що розглядається, рекомендується на розрахунковий термін передбачити спорудження нової трансформаторної підстанції 10/0,4кВ.

Очікуваний вплив на довкілля та здоров'я населення від планової діяльності даного об'єкту будівництва, зокрема на:

Мікроклімат

Негативні наслідки планованої діяльності на мікроклімат, а також вплив фізичних факторів впливу на найближчу житлову забудову - **відсутнє**.

Зміни мікроклімату, що безпосередньо пов'язані з відсутністю активних масштабних впливів планової діяльності (значних виділень теплоти, вологи, тощо) - **не відбудеться**.

Негативні ендогенні та екзогенні процеси, явища природного та техногенного походження (тектонічні, сейсмічні, зсувні, селеві, зміни напруженого стану і властивостей масивів порід, деформації земної поверхні) - **не передбачаються**.

Ґрунти

Зміни, які чинять шкідливі впливи на ґрунтовий шар не відбудуться зважаючи на відповідні проектні заходи.

З метою покращення стану навколишнього середовища проектом передбачається ряд планувальних та інженерних заходів, до яких відносяться:

1). Заходи, що впливають на всі компоненти середовища і в цілому покращують санітарно-гігієнічні умови:

- проведення забудови згідно з наміченим функціональним зонуванням;
- інженерна підготовка території - вертикальне планування та регулювання поверхневого стоку, благоустрій господарчих об'єктів, влаштування твердого покриття доріг;
- для забезпечення виконання «Програми поводження з твердими побутовими відходами» (постанова Кабінету Міністрів України від 04.04.2004 р. № 265) проектом передбачається організація роздільного збору побутових відходів із наступним використанням і утилізацією.

2) Заходи, що покращують стан повітряного басейну:

- інженерний благоустрій території;
- каналізування, санітарне очищення.

Біорізноманіття

Проектом передбачається максимально зберегти існуючі зелені насадження. Вирубка зелених насаджень (дерев та чагарників) на проектній ділянці не передбачається у зв'язку з їх відсутністю.

Влаштування зелених зон має виключно позитивний вплив на біорізноманіття.

Ареали проживання рідкісних тварин, місця зростання рідкісних рослин в межах проектування відсутні. Значних і незворотних змін в екосистемі дослідженої території в результаті будівництва/експлуатації об'єкту планової діяльності не прогнозується.

Наземних, водних і повітряних шляхів міграції тварин на території не відмічено. В процесі будівництва вплив на рослинний покрив, в основному, буде виявлятися в пошкодженні та частковому знищенні рослинності транспортними засобами, загибелі і пригніченні рослинного покриву при виникненні аварійних ситуацій.

Водне середовище

Негативних впливів на водне середовище, порушення гідродинамічного режиму, виснаження поверхневих та підземних водних ресурсів, надходження у водне середовище забруднюючих речовин - *не відбуватиметься*.

Експлуатація проектного об'єкту не передбачає використання води на виробничі потреби.

Промислові відходи

Промислові відходи в процесі експлуатації даного об'єкту планової діяльності - *відсутні*.

Тверді побутові відходи

Тверді побутові відходи (ТПВ), що будуть утворюватися передбачається збирати в контейнери, та вивозити спеціалізованими організаціями згідно графіку та по мірі необхідності.

У разі виявлення та ідентифікації серед побутового сміття небезпечних відходів, – необхідно вживати заходів для їх видалення та утилізації відповідно до вимог чинного законодавства України.

Поверхневі та підземні води

Інфільтрація дощових вод у ґрунт з ділянок без твердого покриття передбачається природнім способом.

Дощові води будуть відводитися по спланованій території з твердим покриттям в систему дощової каналізації або в придорожню канаву.

Вплив на надра

Заходи для забезпечення нормативного стану земельних ресурсів під час рекультивациі та будівництва включають:

1. Обов'язкове дотримання меж території, відведеної для будівництва.
2. Складування рослинного ґрунту на спеціально відведених майданчиках з наступним використанням його при рекультивациі, вертикального планування будівельного майданчику.
3. Всі будівельні матеріали мають бути розміщені на спеціально відведеній ділянці з твердим покриттям.
4. Контроль за роботою інженерного обладнання, механізмів і транспортних засобів, своєчасний ремонт, недопущення роботи несправних механізмів.
5. Заправка будівельної техніки лише закритим способом – автозаправниками.
6. На будівельному майданчику біля в'їзних воріт передбачено місце мийки коліс для будівельного транспорту, що виїжджає.
7. Складання будівельних матеріалів та конструкцій в межах території відведення на вільних майданчиках з метою уникнення загромодження проїздів та проходів.

Тож у процесі будівництва та експлуатації об'єкту планової діяльності, створення додаткових негативних впливів на ґрунт та надра - *не передбачається*.

Атмосферне повітря

Очікується незначний об'єм викиду димових газів від агрегатів систем опалення на твердому пальному або на природньому газі.

Викошені трави з території передбачається вивозити в спеціальні місця для утилізації. Заборонено спалювання викошеної трави на території об'єкту.

Шкідливий вплив на атмосферне повітря від експлуатації об'єкту планової діяльності очікується - незначним.

Акустичний вплив

Територія житлової забудови, на яку впливає шум об'єктів будівництва та реконструкції становить 60 дБА, вночі - 50 дБА. Від спортивних залів – шум 55 дБА. (Наказ Міністерства здоров'я України від 22.02.2019 № 463 «Про затвердження Державних санітарних норм допустимих рівнів шуму в приміщеннях житлових та громадських будинків і на території житлової забудови»).

Під час будівництва від роботи будівельної техніки та інвентаря можливе виконання тимчасового додаткового шумового навантаження. Під час експлуатації рівень технологічного шуму не перевищуватиме 75 ДБ.

Допустимі рівні звуку в приміщеннях спортивних будівель і споруд будуть витримані.

Світлове, теплове та радіаційне забруднення.

Перераховані впливи на довкілля від експлуатації об'єкту - *не передбачаються*.

Флора та і фауна

Охорона рослинного і тваринного світу.

Передбачається не менш ніж десятиразовий покіс трави на території об'єктів з послідуочим її вивозом.

Незначним, короткостроковим фактором впливу на тваринний світ під час будівництва служитиме надмірний шум від роботи будівельної техніки та інвентаря.

Після будівництва проводиться комплексний благоустрій території. Влаштоване тверде покриття не передбачає знищення рослин чи тварин.

З огляду на характер запланованих робіт, значного впливу на місцеву фауну та флору не очікується.

Геологічне середовище

Очікується позитивний вплив.

- **Екологічні проблеми, у тому числі ризики впливу на здоров'я населення, які стосуються документа державного планування, зокрема щодо територій з природоохоронним статусом**

Ділянка (територія) розробки детального плану не межує з територіями, що мають природоохоронний статус, лісгосподарських зон, територій історико-культурного, природно-заповідного, рекреаційного чи оздоровчого призначення.

Територія розробки детального планування не відноситься до земель водного фонду.

Екологічні проблеми і ризики на здоров'я населення, які стосуються даного детального плану, та негативний вплив на територій з природоохоронним статусом являється незначним.

4. ЗОБОВ'ЯЗАННЯ У СФЕРІ ОХОРОНИ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ПОВ'ЯЗАНІ ІЗ ЗАПОБІГАННЯМ НЕГАТИВНОМУ ВПЛИВУ НА ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, ВСТАНОВЛЕНІ НА МІЖНАРОДНОМУ, ДЕРЖАВНОМУ ТА ІНШИХ РІВНЯХ, ЩО СТОСУЮТЬСЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ, А ТАКОЖ ШЛЯХИ ВРАХУВАННЯ ТАКИХ ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ПІД ЧАС ПІДГОТОВКИ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Проектні рішення ДПТ розроблено згідно Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», а саме: статті 3 «Основні принципи охорони навколишнього природного середовища».

Відповідно до нормативно-правової бази України було прийнято ряд зобов'язань:

1) пріоритетність вимог екологічної безпеки, обов'язковість додержання екологічних стандартів, нормативів та лімітів використання природних ресурсів;

- 2) виконання ряду заходів, що гарантують екологічну безпеку середовища для життя і здоров'я людей, а також запобіжний характер заходів щодо охорони навколишнього природного середовища;
- 3) планова діяльність не передбачає суттєве вилучення будь-якого невідновного ресурсу;
- 4) проектне спрямування на збереження просторової та видової різноманітності і цілісності природних об'єктів і комплексів;
- 5) узгодження екологічних, економічних та соціальних інтересів суспільства на основі поєднання міждисциплінарних знань екологічних, соціальних, природничих і технічних наук та прогнозування стану навколишнього природного середовища в рамках проведення процедури Стратегічної екологічної оцінки проекту детального плану території було обґрунтовано;
- 6) забезпечення загальної доступності матеріалів детального плану території та самого звіту СЕО відповідно до вимог Закону України "Про доступ до публічної інформації" шляхом надання їх за запитом на інформацію, оприлюднення на веб-сайті органу місцевого самоврядування, у тому числі у формі відкритих даних, на єдиному державному веб-порталі відкритих даних, у місцевих періодичних друкованих засобах масової інформації, у загальнодоступному місці приміщення органу місцевого самоврядування, що розкриває питання щодо гласності і демократизму при прийнятті рішень, реалізація яких впливає на стан навколишнього природного середовища, формування у населення екологічного світогляду;
- 7) у звіті СЕО надання інформації щодо обґрунтованого нормування впливу планової діяльності на навколишнє природне середовище;
- 8) компенсація шкоди, заподіяної порушенням законодавства про охорону навколишнього природного середовища;
- 9) оцінка ступеню антропогенної змінності територій, сукупної дії факторів, що негативно впливають на екологічну обстановку;
- 10) поєднання заходів стимулювання і відповідальності у справі охорони навколишнього природного середовища;
- 11) використання отриманих висновків моніторингу та комплексу охоронних заходів об'єкту для виконання можливостей факторів позитивного впливу на охорону довкілля.

Транскордонний вплив під час реалізації планованої діяльності відсутній. У порівнянні з нульовою альтернативою вплив на довкілля оцінюється як незначний, оскільки, як зазначалося вище, він буде обумовлений впливом існуючих незмінних факторів. Рівень утилізації відходів, що є важливим індикатором регіонального розвитку, може залишитися на незмінному рівні.

5. ОПИС НАСЛІДКІВ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ВТОРИННИХ, КУМУЛЯТИВНИХ, СИНЕРГІЧНИХ, КОРОТКО-, СЕРЕДНЬО- ТА ДОВГОСТРОКОВИХ (1, 3-5 ТА 10-15 РОКІВ ВІДПОВІДНО, А ЗА НЕОБХІДНОСТІ - 50-100 РОКІВ), ПОСТІЙНИХ І ТИМЧАСОВИХ, ПОЗИТИВНИХ І НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ

Згідно «Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування» затверджених Наказом Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.01.2011 № 29) наслідки для довкілля, у тому числі для здоров'я населення – будь які ймовірні наслідки для флори, фауни, біорізноманіття, ґрунту, клімату, повітря, води, ландшафту (включаючи техногенного), природних територій та об'єктів, безпеки життєдіяльності населення та його здоров'я, матеріальних активів, об'єктів культурної спадщини та взаємодія цих факторів.

Вторинні наслідки – вигоди, які полягають у широкому залученні громадськості до прийняття рішень та встановлення прозорих процедур їх прийняття.

Кумулятивні наслідки – нагромадження в організмах людей, тварин, рослин отрути різних речовин внаслідок тривалого їх використання.

Ймовірність того, що реалізація ДПТ призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, і в сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля - *є незначною*.

Синергічні наслідки – сумарний ефект, який полягає у тому, що при взаємодії 2-х або більше факторів їх дія суттєво переважає дію кожного окремо компоненту.

Коротко- та середньострокові наслідки (1, 3-5, 10-15 років) наразі відсутні.

Вплив на атмосферне повітря. В результаті реалізації планованої діяльності передбачається незначне збільшення викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря.

Вплив на водні ресурси. Планована діяльність передбачає не суттєвий вплив на водні ресурси, виконання заходів, реалізація яких не призведе до збільшення обсягів скидів забруднених вод у поверхневі води.

Відходи. Планова діяльність не передбачає виконання заходів, реалізація яких призведе до збільшення обсягів утворення відходів.

Вплив на земельні ресурси. Внаслідок реалізації планової діяльності не передбачається змін у топографії або в характеристиках рельєфу, поява таких загроз, як землетруси, зсуви, селеві потоки, провали землі та інші подібні загрози.

Вплив на біорізноманіття та рекреаційні зони. В плановій діяльності не передбачається реалізація завдань, які можуть призвести до негативного впливу на біорізноманіття та рекреаційні зони.

Вплив на культурну спадщину. Реалізація планової діяльності не призведе до негативного впливу на наявні об'єкти історико-культурної спадщини.

Вплив на населення та інфраструктуру. Планова діяльність не передбачає появу нових ризиків для здоров'я населення.

Екологічне управління, моніторинг. Планова діяльність не передбачає послаблення правових і економічних механізмів контролю в галузі екологічної безпеки.

При проведенні планової діяльності буде можливе під час здійснення моніторингу атмосферного повітря, а точніше узагальнених даних про склад та обсяги викидів забруднюючих речовин; оцінки рівня та ступеня небезпечності забруднення для довкілля та життєдіяльності населення; оцінки складу та обсягів викидів забруднюючих речовин.

Кумулятивний вплив. Ймовірність того, що реалізація планової діяльності призведе до таких можливих впливів на довкілля або здоров'я людей, які самі по собі будуть незначними, але у сукупності матимуть значний сумарний (кумулятивний) вплив на довкілля, *є незначною*.

Реалізація планованої діяльності буде мати позитивний вплив на соціально – економічний розвиток території та незначний вплив на довкілля та не буде викликати можливі соціальні конфлікти.

6. ЗАХОДИ, ЩО ПЕРЕДБАЧАЄТЬСЯ ВЖИТИ ДЛЯ ЗАПОБІГАННЯ, ЗМЕНШЕННЯ ТА ПОМ'ЯКШЕННЯ НЕГАТИВНИХ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ

Зважаючи на державну політику в галузі енергозбереження, забезпечення екологічної безпеки, раціонального використання природних ресурсів, при будівництві об'єкту доцільно максимально повно використовувати сучасні вискоєфективні енергозберігаючі технології та матеріали, зокрема огорожувальні конструкції з мінімальним коефіцієнтом теплопровідності, інженерне обладнання з високим коефіцієнтом корисної дії, тощо.

Перелік і стисла характеристика проектних рішень, комплекс яких включає:

- ресурсозберігаючі заходи : збереження і раціональне використання земельних та водних ресурсів, повторне їх використання та ін.;
- планувальні заходи: функціональне зонування, дотримання санітарних розривів, озеленення. Дотримання проекту при проведенні будівельних робіт сприятиме максимальному збереженню ґрунтового і рослинного покриття, існуючого рельєфу.

Об'єктів, що відносяться до об'єктів екологічної мережі Ужгородського району на території планування відсутні.

Фрагментації території не передбачається. Всі ділянки планується використовувати для спортивних споруд.

На всіх етапах реалізації ДПТ проектні рішення будуть здійснюватися в відповідності з нормами і правилами охорони навколишнього середовища і вимог екологічної безпеки, в тому числі вимоги Закону України «Про охорону земель»; Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища»; Закону України «Про охорону атмосферного повітря» тощо.

- охоронні заходи – передбачити систему моніторингу зі спостереженням за технічним станом обладнання, за станом ґрунтів та здійснення контролюють за дотриманням ГДВ забруднюючих речовин в атмосферному повітрі у зоні впливу планової діяльності.

7. ОБҐРУНТУВАННЯ ВИБОРУ ВИПРАВДАНИХ АЛЬТЕРНАТИВ, ЩО РОЗГЛЯДАЛИСЯ, ОПИС СПОСОБУ, В ЯКИЙ ЗДІЙСНЮВАЛАСЯ СТРАТЕГІЧНА ЕКОЛОГІЧНА ОЦІНКА

З метою розгляду альтернативних проектних рішень та їх екологічних наслідків під час стратегічної екологічної оцінки даного детального плану території, передбачається розглянути «Нульовий сценарій», без впровадження проектних змін, як неприйнятний.

Альтернатива 1: «Нульовий сценарій» – тобто опис, прогнозування та оцінка ситуації у випадку незатвердження зазначеного документа державного планування.

Альтернатива 2:

ДПТ «Розміщення стадіону смт.Середнє по вул.Фізкультурна, 20 на території Середнянської селищної ради Ужгородського р-ну Закарпатської області».

Оцінка ефективності вказаних альтернативних варіантів буде відображена у Звіті про стратегічну екологічну оцінку.

7.1. Обґрунтування вибору.

Альтернативи іншого характеру відсутні з огляду на необхідність (провадження даної планованої діяльності саме на даній території).

Вибір даного майданчика будівництва проведено з урахуванням доцільності розміщення об'єкта, а також аспектів соціально-економічного розвитку селища в цілому. На сьогоднішній день є нагальна проблема залучення сільських громад, зокрема дітей і молоді, до занять фізкультурою і спортом, проведення змістовного дозвілля. Будівництво спортивних споруд сприятиме розвитку фізичної культури і спорту.

У разі незатвердження документа державного планування, а саме детального плану території, та відмова від реалізації будівництва, призведе до неможливості подальшого економічного розвитку населеного пункту. Цей сценарій може розумітися, як продовження поточних (найчастіше несприятливих) тенденцій щодо стану довкілля.

За даним варіантом подальший стабільний розвиток населеного пункту є очевидно проблематичним, і ця альтернатива веде до погіршення екологічної ситуації, неефективного використання земельних ресурсів, хаотичної забудови, погіршення ситуації в цілому.

7.2. Опис здійснення стратегічної екологічної оцінки.

Під час підготовки звіту стратегічної екологічної оцінки визначено доцільність і прийнятність планової діяльності і обґрунтування економічних, технічних, організаційних, державно-правових та інших заходів щодо забезпечення безпеки навколишнього середовища, а також оцінено вплив на навколишнє середовище в період будівництва та функціонування будівель і споруд, надано прогноз впливу на оточуюче середовище, виходячи із особливостей планової діяльності з урахуванням природних, соціальних та техногенних умов.

Основним критерієм під час стратегічної екологічної оцінки проекту містобудівної документації є її відповідність державним будівельним нормам, санітарним нормам і правилам України, законодавству у сфері охорони навколишнього природного середовища.

Основні методи під час стратегічної екологічної оцінки:

1) аналіз слабких та сильних сторін проекту містобудівної документації з точки зору екологічної ситуації, а саме:

- проаналізовано в регіональному плані природні умови території, яка межує з ділянкою розміщення планової діяльності, включаючи характеристику поверхневих водних систем, ландшафтів (рельєф, родючі ґрунти, рослинність та ін.), гідрогеологічні особливості території та інших компонентів природного середовища;

- розглянуто природні ресурси з обмеженим режимом їх використання, в тому числі водоспоживання та водовідведення, забруднення повітряного середовища;

- оцінено можливі зміни в природних та антропогенних екосистемах;

- проаналізовано склад ґрунтів, рівні залягання підземних вод, особливості гідрогеологічних умов майданчика за результатами інженерно-геологічних вишукувань;

2) консультації з громадськістю щодо екологічних цілей;

3) розглянуто способи ліквідації наслідків;

4) особи, які приймають рішення, ознайомлені з можливими наслідками здійснення запланованої діяльності;

5) отримання зауважень і пропозицій до проекту містобудівної документації;

6) проведення громадського обговорення у процесі розробки проекту містобудівної документації.

В ході СЕО проведено оцінку факторів ризику і потенційного впливу на стан довкілля, враховано екологічні завдання місцевого рівня в інтересах ефективного та стабільного соціально-економічного розвитку населеного пункту та підвищення якості життя населення.

Реалізація проекту детального плану території не створить соціальних конфліктів.

8. ЗАХОДИ, ПЕРЕДБАЧЕНІ ДЛЯ ЗДІЙСНЕННЯ МОНІТОРИНГУ НАСЛІДКІВ ВИКОНАННЯ ДОКУМЕНТА ДЕРЖАВНОГО ПЛАНУВАННЯ ДЛЯ ДОВКІЛЛЯ, У ТОМУ ЧИСЛІ ДЛЯ ЗДОРОВ'Я НАСЕЛЕННЯ

Організація моніторингу детального плану території рекомендується шляхом здійснення наступних заходів:

- порівняння фактичного стану компонентів довкілля з минулорічними показниками, в яких реалізуються заходи планової діяльності, один раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження.

У разі виявлення перевищень минулорічних показників провести аналіз на предмет зв'язку з реалізацією заходів планованої діяльності;

- порівняння фактичних показників індикаторів виконання заходів планової діяльності, зокрема рівня викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря стаціонарними джерелами, один раз на рік на підставі результатів державного статистичного спостереження.

8.1. План екологічного моніторингу

Положення щодо створення системи моніторингу довкілля Ужгородського району визначає порядок створення та функціонування системи з урахуванням стану довкілля та природоохоронної діяльності в районі, визначає основні завдання районної системи моніторингу довкілля, суб'єктів системи, їх завдання відповідно до конкретного ресурсу, принципи організації та функціонування системи, взаємовідносини між суб'єктами під час створення та опрацювання системи моніторингу, структуру системи, організаційний механізм її створення.

Запропоноване Положення слід розробити відповідно до Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища» та постанови Кабінету Міністрів України від 30.03.98 № 391 «Про затвердження Положення про державну систему моніторингу довкілля».

Система моніторингу довкілля - це система спостережень, збирання, оброблення, передавання, збереження та аналізу інформації про стан довкілля, прогнозування його змін і розроблення науково-обґрунтованих рекомендацій для прийняття рішень про запобігання негативним змінам стану довкілля та дотримання вимог екологічної безпеки.

Екологічний та соціальний моніторинг буде здійснюватися з метою забезпечення неухильного дотримання вимог законодавства під час будівництва та експлуатації та втілення всіх заходів щодо мінімізації ймовірних впливів та наслідків на навколишнє природне та соціальне середовище.

Загальною метою моніторингу екологічних та соціальних аспектів даного проекту є забезпечення/гарантування того, що всі заходи пом'якшення та мінімізації впливів та наслідків успішно втілюються та вони є ефективними та достатніми.

Екологічний та соціальний моніторинг також передбачає своєчасне виявлення нових проблем та питань, що викликають занепокоєння. Моніторинг має відбуватися на декількох рівнях та передбачати можливі екологічні загрози та/або виявляти під час його здійснення впливи, що не були передбачені раніше.

Програма екологічного моніторингу буде працювати під час будівництва та експлуатації об'єкту. Вона складається із переліку дій та заходів, кожний із яких має певну мету та ключові індикатори та критерії для оцінки.

Постійний моніторинг буде здійснюватися під час всього життєвого циклу об'єкту: будівництво - експлуатація - виведення із експлуатації.

Моніторинг включає, але не обмежується наступними етапами:

1. Вибір параметрів навколишнього природного та соціального середовища для певних аспектів;
2. Встановлення ключових параметрів моніторингу;
3. Візуальний огляд;
4. Регулярний відбір зразків/проб та їх дослідження;
5. Регулярні опитування та зустрічі із громадою, яка потенційно потрапляє в зону впливу об'єкту планованої діяльності;
6. Аналіз інформації, що була отримана під час моніторингу та за необхідності розробка комплексу заходів, що усувають або максимально пом'якшують вплив об'єкту на навколишнє природне та соціальне середовище.
7. Регулярний перегляд (не менше одного разу на рік) програми моніторингу та її коригування в разі необхідності.

Внутрішній моніторинг

Перед початком будівництва буде призначено фахівця, який відповідальним за дотримання екологічних та соціальних вимог під час будівельних робіт. Також ця людина буде підтримувати регулярний контакт не тільки із державними контролюючими органами, а й начальником відділу охорони навколишнього природного середовища, начальником відділу охорони праці та особою, відповідальною на підприємстві за зв'язок із громадськістю та корпоративну соціальну відповідальність.

Зовнішній моніторинг та оцінка

Передбачається виконання зовнішнього моніторингу об'єкту силами органів державного нагляду (територіальні органи Державної екологічної інспекції України, Держпродспоживслужби України та Держпраці), місцевого самоврядування та місцевих громадських об'єднань, представниками кредиторів та інвесторів, в т.ч. залученими аудиторськими компаніями.

Органи державного нагляду здійснюватимуть моніторинг та контроль підприємства шляхом проведення планових та позапланових перевірок із залученням інших зацікавлених сторін.

Органи місцевого самоврядування та місцеві громадські об'єднання мають право долучатись до контролюючих органів або відвідувати об'єкт самостійно відповідно до вимог біобезпеки, що встановлені на підприємстві будуть публікувати на власному сайті сканкопії результатів лабораторних досліджень параметрів навколишнього середовища, що виконуються в рамках моніторингу, не пізніше ніж через 5 (п'ять) робочих днів після отримання їх оригіналів.

РЕЗЮМЕ НЕТЕХНІЧНОГО ХАРАКТЕРУ (РНХ), ІНФОРМАЦІЇ, ПЕРЕДБАЧЕНОЇ ПУНКТАМИ 1-10 ЦЬОЇ ЧАСТИНИ, РОЗРАХОВАНИХ НА ШИРОКУ АУДИТОРІЮ

У Звіті з стратегічної екологічної оцінки «Розміщення стадіону смт.Середне по вул.Фізкультурна, 20 на території Середнянської селищної ради Ужгородського р-ну Закарпатської області», Закарпатської області», проведено оцінку впливів на довкілля об'єкту планованої діяльності у регіоні його розміщення.

Даний документ - Резюме нетехнічного характеру (РНХ) - містить коротку інформацію про потенційні екологічні та соціальні наслідки, які мають відношення до запропонованої діяльності.

Також пропонуються відповідні заходи по зниженню негативних екологічних та соціальних наслідків, що можуть виникнути в процесі будівництва та експлуатації об'єкту планованої діяльності.

Найбільш вразливою складовою планової діяльності, що зазнає негативного впливу - це викиди в атмосферне повітря від роботи автотранспорту та будівельної техніки, подальших викидів від топкової системи опалення будівель.

Все вищенаведене свідчить про зовсім незначний вплив планового об'єкта на стан атмосферного повітря.

Цей документ (РНХ) буде розміщений для ознайомлення і для надання коментарів. Будь-яка особа може надати свої зауваження та рекомендації щодо екологічних, соціальних та інших аспектів цього проекту до органу місцевого самоврядування.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Закон України «Про стратегічну екологічну оцінку».
<http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/>
2. Про затвердження Методичних рекомендацій із здійснення стратегічної екологічної оцінки документів державного планування: наказ Міністерства екології та природних ресурсів України від 10.08.2018. N 296.
https://menr.gov.ua/files/docs/nakazy/2018/nakaz_296.
3. Д О П О В І Д Ь ПРО СТАН НАВКОЛИШНЬОГО ПРИРОДНОГО СЕРЕДОВИЩА ЗАКАРПАТСЬКОЇ ОБЛАСТІ за 2017 рік
4. Екологічний паспорт Закарпатської області.
http://ecozakarp.at.gov.ua/?page_id=308
5. Схема екологічної мережі Ужгородського району.
6. Все про Закарпатську область.
<http://ukrtur.narod.ru/turizm/regionukr/zakarp/geopoloshzak/geopolozakar.htm>
7. ГІДРОГЕОЛОГІЧНІ УМОВИ УЖГОРОДСЬКОГО РАЙОНУ
mmmykyta@ukr.net;

ВИСНОВОК

На підставі проведеного аналізу зроблено висновок, що розроблений детальний план території «Розміщення стадіону смт.Середнє по вул.Фізкультурна, 20 на території Середнянської селищної ради Ужгородського р-ну Закарпатської області» відповідає державним та регіональним стратегічним документам, реалізація заходів планової діяльності не справляє значного негативного впливу на стан довкілля та здоров'я населення.

За результатами СЕО надано рекомендації до змісту заходів планової діяльності та заходи з моніторингу впливу реалізації планової діяльності на довкілля, що відповідно до ст.9 Закону України «Про стратегічну екологічну оцінку» повинно бути враховане в документі державного планування.

Замовник ЗВІТУ: 89452, Закарпатська обл., Ужгородський район,
смт.Середнє, вул.Закарпатська, 63, тел.(0312) 721-346, rada@seredne.com.ua

Виконавець ЗВІТУ: ФОП – Заулич С.І.
кваліфікаційний сертифікат архітектора «Розроблення містобудівної
документації» Серія АР №003307
член Національної Спілки Архітекторів України
дійсний член Академії Будівництва України

